

Gestalt Prensipleri ve Gestalt Prensipleriyle E-Devlet'in İncelenmesi

Gestalt Prensipleri Nedir?

Gestalt psikolojik bir terim olarak "birleştirilmiş bütünlük" anlamı taşımaktadır. Alman psikologlar tarafından 20. yy'ın başlarında geliştirilen "Görsel Algı" teorisine dayalıdır. İnsanların görsel öğeleri gruplandırma eğilimlerini veya prensipler uygulandığında elde edilen birleştirilmiş bütünlük olgusunu açıklamaya çabalamaktadır.

Gestalt ingilizcede "birleşik bütün" anlamına gelir ve genellikle bütünün, parçaların toplamından daha büyük olduğu fikriyle ilişkilendirilir. Gestalt ilkeleri, insan beyninin görsel bilgiyi nasıl algıladığını tanımlayan birkaç ilkeden oluşur. İnsanlar, özellikle de bu ilkeleri anlayan tasarımcılar, bilgiyi en etkili şekilde ileten görselleştirmeler geliştirebilirler.

Gestalt ilkeleri, görsel algı için geçerlidir ve beyniniz bir cümlede kullanılan her kelimenin yapısına zaten aşina olduğundan, bir makalede harfler yanlış yerleştirilmiş olsa da bunları doğru okuyabilirsiniz. Gestalt teorisi, görsel sanatçılar tarafından bilgiyi en etkili şekilde ileten görüntüler geliştirmek için kullanılır. Aynı zamanda insan davranışının doğal örüntü arayışını bilimsel doğrulama ile de açıklayabilir. Tasarımcılar yalnızca sezgi ve hayal gücüne dayalı grafikler ve kullanıcı deneyimleri oluşturmazlar. Çoğu tasarımcı içgüdüsel bir şekilde Gestalt ilkelerine bağlı çalışır.

Gestalt prensiplerini bilgisayar arayüzlerine uyarlayacak olursak, bir arayüz kendisini oluşturan tüm parçalardan (menü, buton, text..) daha fazladır. Bütün bu birimler teker teker incelemek arayüzün genel değerlendirmesini yapmak için yeterli değildir.

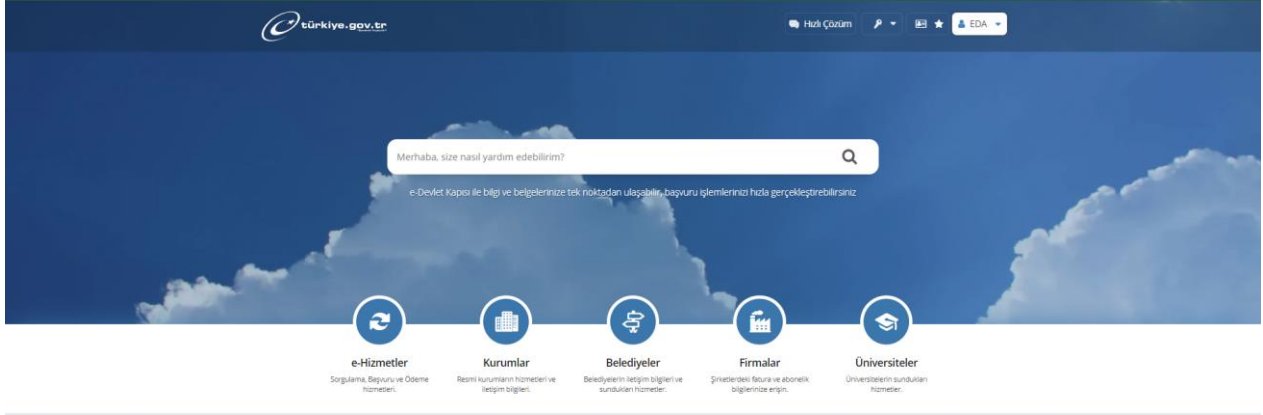
Gestalt İlkeleri ve Genel bir bakış

- Benzerlik Kuralı
- Yakınlık Kuralı
- Simetri Kuralı
- Süreklilik Kuralı
- Kapalılık Kuralı
- Aynı Yön Kuralı
- Desen – Zemin Kuralı

Gestalt Prensipleri ile E-Devlet Sitesinin İncelenmesi

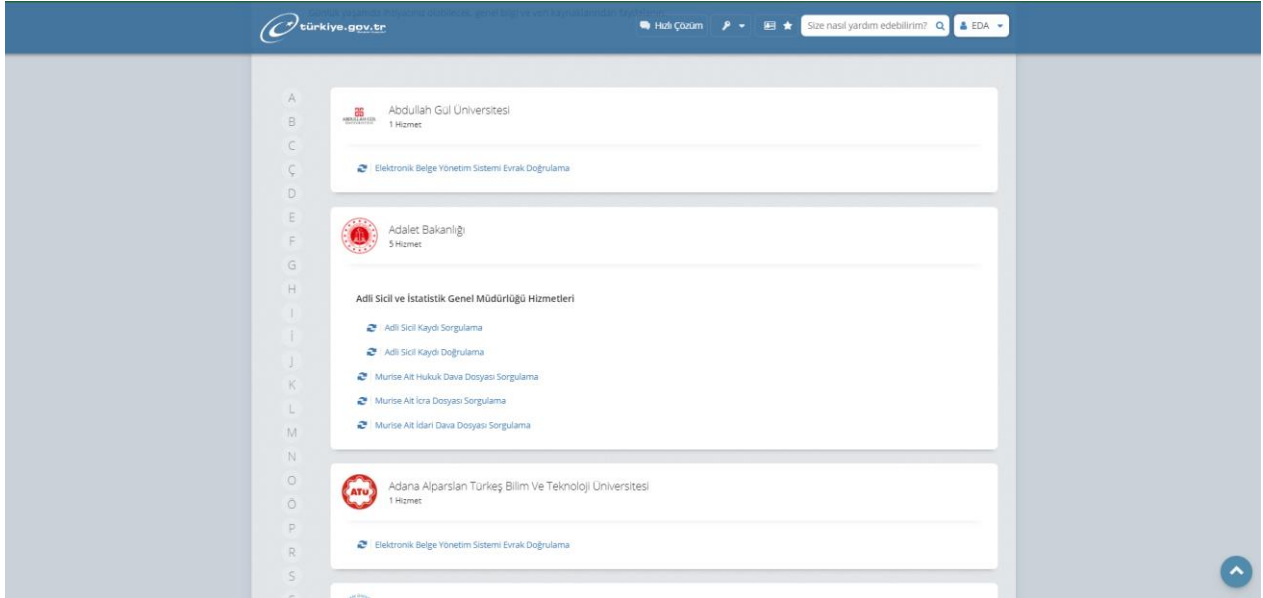
Benzerlik Kuralı

Bilişsel sistemimiz benzer elemanları anlamlı bir bütün oluşturması için gruplar. Gruplama işlemi renk, büyüklük ya da şekle göre olabilir. Objelerden biri diğerinden farklı olursa vurgulanmış olur. Bu duruma “aykırılık” denir. E-devlet sitesinde benzer işlemlere sahip butonların, benzer renk veya şekillerde tasarlanarak bir grup olarak algılanabilir. Aşağıdaki resme baktığımızda altta bulunan butonlar hem benzer renkte hem de benzer şekilde olduğu için bir grup olarak algılanmaktadır.

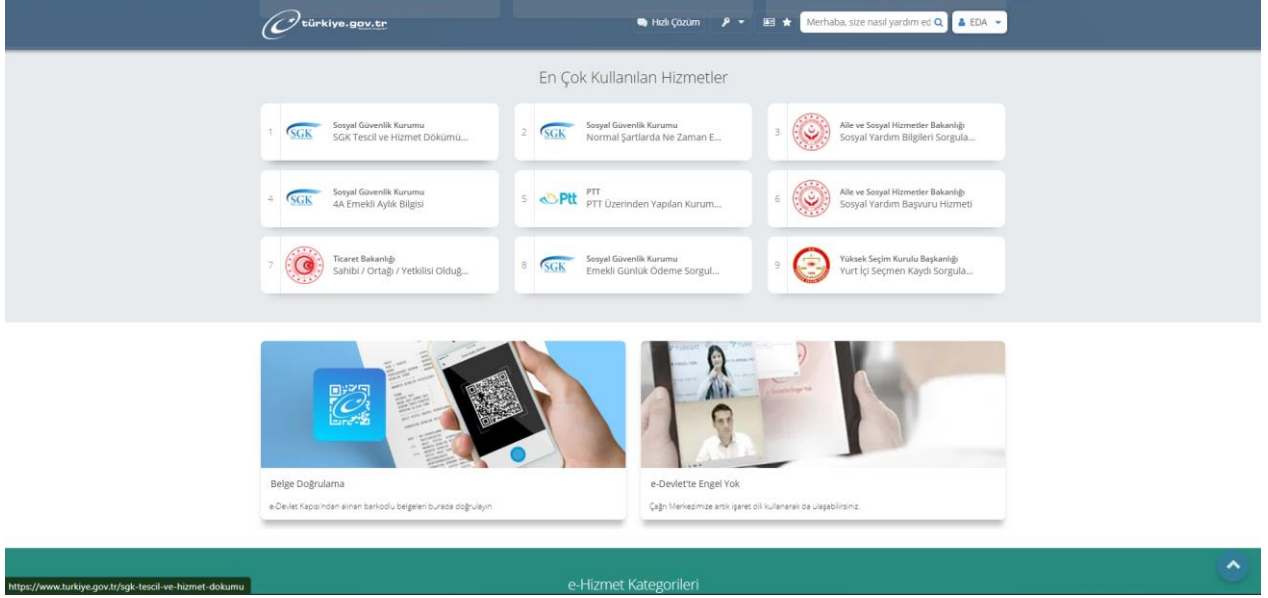
Yakınlık Kuralı

Bilişsel sistemimiz birbirine mekansal ya da zamansal olarak yakın elemanları anlamlı bir bütün oluşturması için gruplar. Örneğin bir ekranda başlıklar ve altındaki kısımlar birbirine yakın olacağından bir grup olarak algılanır. E-devlet sitesinde yakın işlemlere sahip menü seçenekleri bir arada gruplanarak kullanıcılara kolaylık sağlanabilir. Aşağıdaki resme baktığımızda hizmet veren yerlerin, hizmet verdiği maddeler başlıklara yakın olacak şekilde tasarlanmış. Bu ekranda gezinen insanlar işlemlerle kurumları çok rahat bir şekilde gruplayabilmektedir.

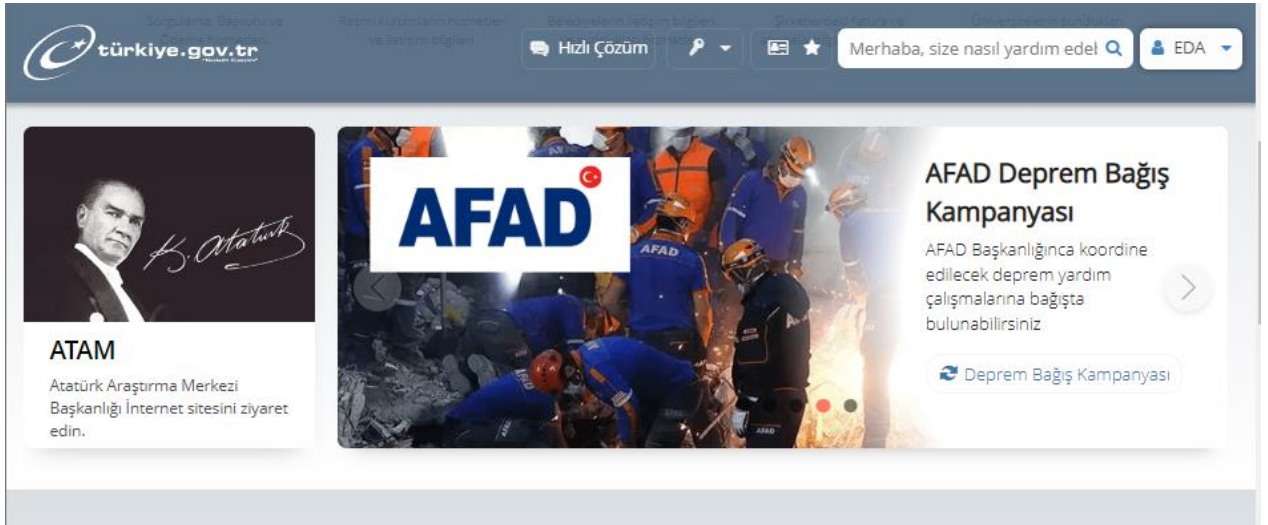
Simetri Kuralı

Beynimiz simetrik elemanları, birbirinden uzakta da olsalar, anlamlı bir bütün oluşturmak için gruplar. E-devlet sitesinde, sayfa içindeki nesnelerin simetrik bir şekilde düzenlenmesi, simetri ilkesine uygun bir yaklaşım olabilir. Aşağıdaki resme baktığımızda işlemlerin bulunduğu görünümler sayfa ortasında ve eşit hizalı olacak şekilde tasarlandığını görebiliyoruz.

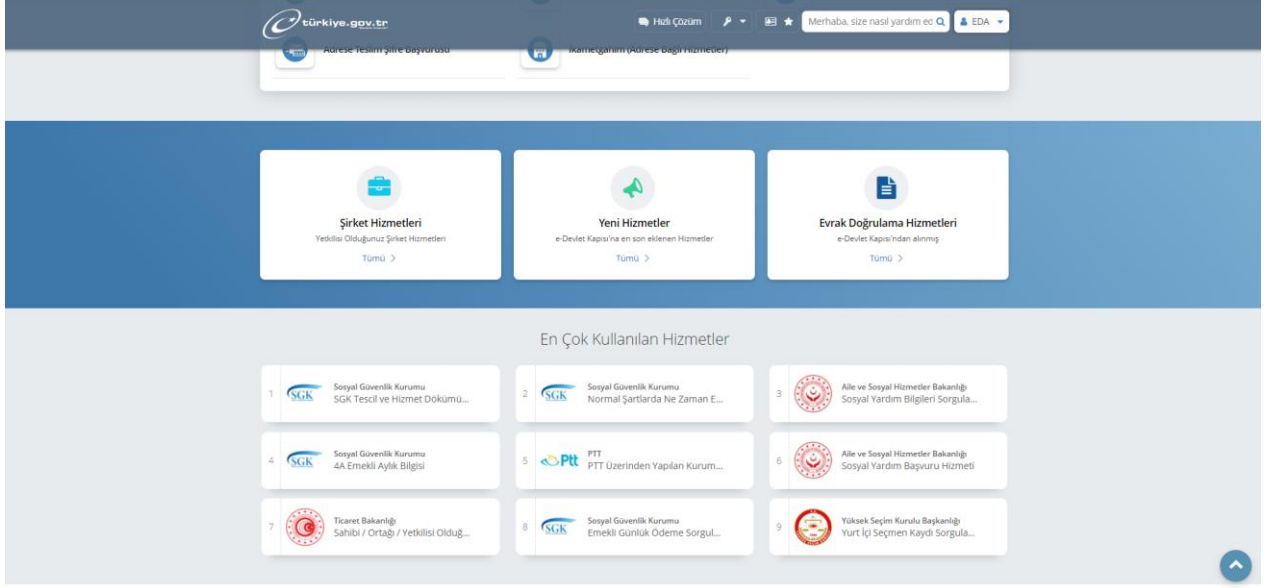
Süreklilik Kuralı

Bilişsel sistemimiz görsel ya da işitsel elemanlarda oluşan boşlukları birbirine bağlayıp, anlamlı bir süreklilik sağlar. Gözümüz bir objeden koptuğu anda diğer bir objeye bakmaya devam etmek zorunda kalıyorsa süreklilik durumu ortaya çıkar. Buna nasıl bir görsel koyacağımıza tam emin olamasam da aşağıdaki görselde resimler arasında kopukluk yaşamadan diğer görsele odaklanabiliyorum. Ayrıca işlemler arası sayfa geçişlerinde de kopukluk olmadan işleme devam edebildiğim için süreklilik ilkesine uygun olduğunu söyleyebiliriz.

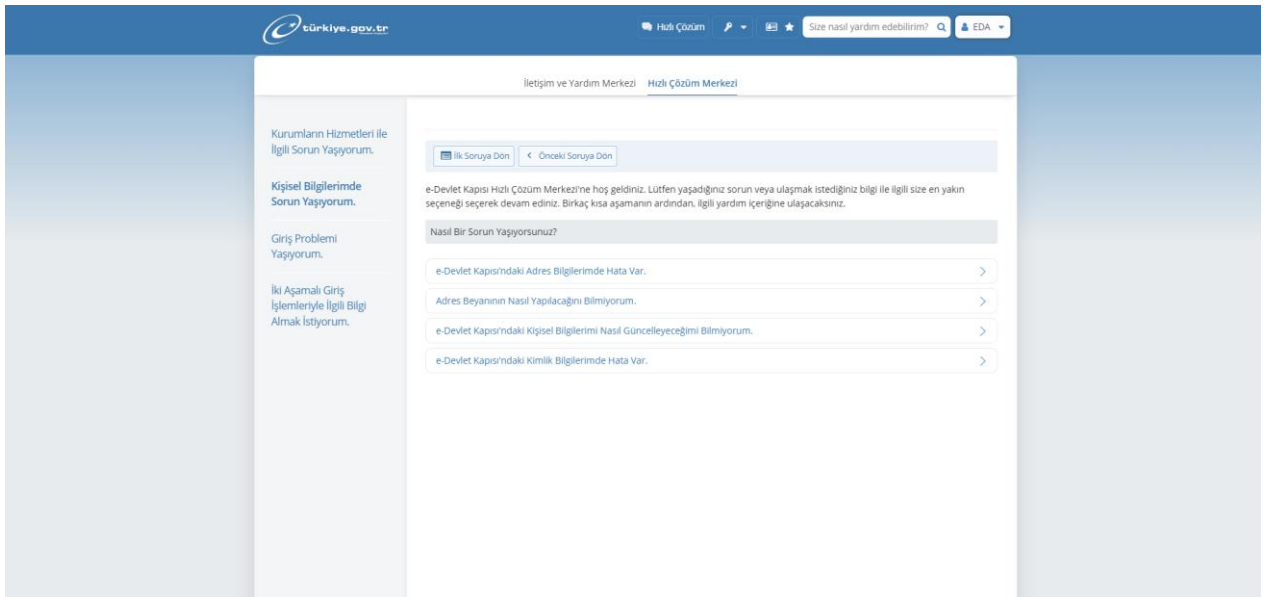
Kapalılık Kuralı

Beynimize görsel ya da işitsel elemanlarda oluşan boşlukları doldurup, anlamlı bir bütün oluşmasını sağlar. Bir görsel tamamlanmamışsa veya boşluk tarafından tamamen çevrelenmemişse kapalılık durumu oluşur. Objenin yönü de önemlidir. Aşağıdaki resimde görüldüğü üzere sınırlar çizilmemiş olsa bile farklı renklerde hazırlanan arka planlar orada bulunan görünümü gruplamamıza olanak tanır.

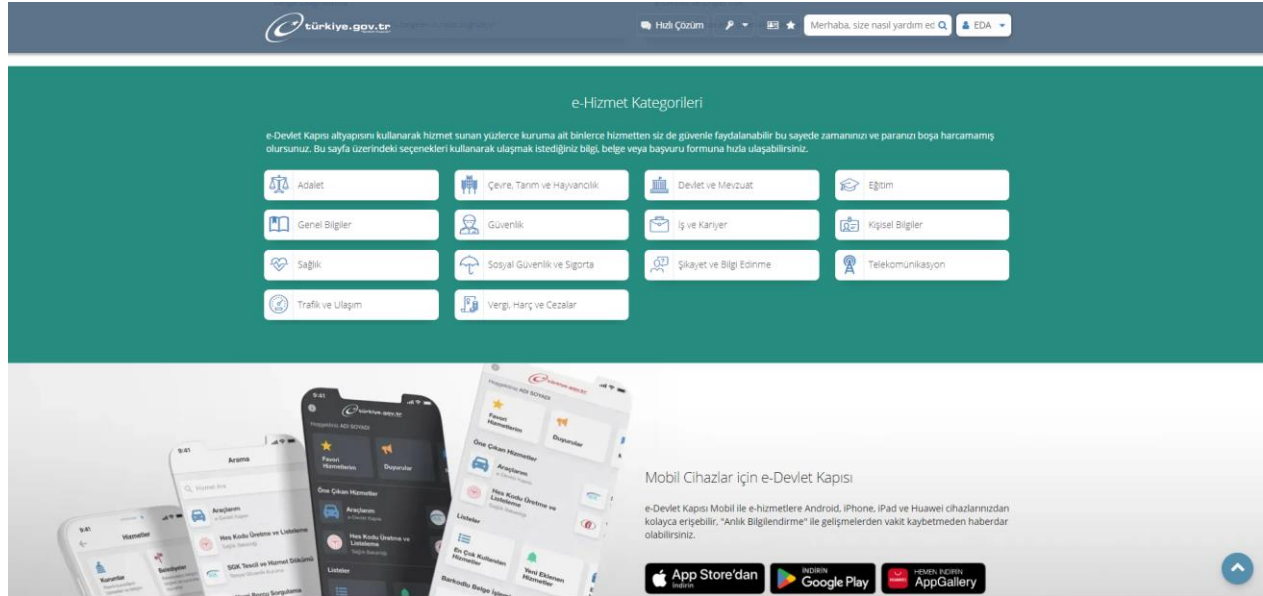
Aynı Yön Kuralı

Bilişsel sistemimiz aynı yönü gösteren elemanları gruplar. Aşağıdaki resme baktığımızda üstteki mavi bar içinde bulunan "önceki soruya dön" butonu ile yaşadığımız sorunları ifade etmemizi sağlayan butonların yönlerinin farklı olduğunu görebiliyoruz. Burada sorunların olduğu butonlar sağ diğeri buton ile solu ifade etmektedir. Yani ikisinin aynı yön olmadığını birinin geri gideceğini birinin de ileri gideceğini anlayabiliyoruz. İşlemlerimizi de farkında olmadan bu farkındalıkla yapıyoruz.

Desen – Zemin Kuralı

Görsel bir nesneye bakıldığında içsel olarak 2 farklı yapı görme eğilimi söz konusudur. Hem görselin ön planındaki figür hem de arka plan ayrı birer katman olarak algılanır. Arka planda olan imajı asıl imaj olarak algılayabilir veya ön plandaki figürü önce algılayıp diğer katmanı arka plan olarak düşünebilir. Aşağıdaki resme baktığımızda, yeşil alan üstündeki görünüm farklı renkte yapılarak iki farklı yapı görmemize olanak sağlamıştır. Böylece oradaki görünüm vurgulanarak işlem yapmamızı daha da kolaylaştırmaktadır.

Sonuç

Gestalt ilkeleri, tasarımcıların kullanıcı deneyimini geliştirmek için kullandığı temel tasarım prensipleridir. Bu ilkelere uygun bir şekilde tasarlanmış bir web sitesi, kullanıcı deneyimini oldukça iyileştirecektir. E-devlet sitesi de yukarıdaki analizlerde de görüldüğü üzere tasarımlarda oldukça gestalt ilkelerinden yararlanmışır. E-devlet sitesi, bu ilkeleri kullanarak kullanıcıların işlemlerini hızlı kolay ve daha verimli bir şekilde gerçekleştirmesine olanak sağlar. Bu da insanların devlet hizmetlerine daha kolay erişim sağlamasına yardımcı olur.